

КЪМ ЛЪЧЕЗАРНА ПУСТОТА

Накъде води кораба на православието икуменическият курс на Истанбулската патриаршия?

Валентин ***Велчев***

На 29 юли 2025 г. в гр. Истанбул, Турция, патриарх Вартоломей изнесе програмна реч на срещата на **„Световния съвет на религиите за мир“**. В нея той не само спомена глобалните предизвикателства пред съвременното човечество, но и очерта схема за изграждането на обща сакрална основа, необходима за преодоляването им. Докладът му бе озаглавен „*Противоречия и предпоставки за междурелигиозния диалог*“, като в него той подробно изложи собствената си концепция за създаването на „Общ свещен мироглед“ – религиозно-хуманистична идея, призвана да служи като теоретична рамка за духовното благоуспяване на народите.

Фенерският владика обаче изтъкна, че това „не е опит да се създаде нова синкретична религия или да се заменят уникалните светогледи, които характеризират всяка религиозна традиция“. По-нататък патр. Вартоломей поясни: „**В центъра стои**

самото Свещено – върховната, абсолютна реалност, която се изразява по различни начини – като Бог, Аллах, Брахман или като Лъчезарна пустота. Тази реалност не е абстрактен принцип, а основата на *общността на битието*, която обединява всички неща чрез любов, състрадание и милост.“[1]

Гръцкият сайт „Orthodox Times“ се опитва да ни представи посланието на патриарх Вартоломей като напълно безобидно. Концепцията за *Общ свещен мироглед* е определена като: „Визионерска рамка, предназначена не да замени отделните вероизповедания, а да подчертае общата основа, където разнообразните религиозни преживявания на Свещеното се противопоставят на материалистичния редукционизъм. Този възглед се опира на четири стълба:

1) Свещеното като абсолютна реалност, съдържаща цялата Любов, Състрадание и Милост.

2) Хората се възприемат по дефиниция за релационни същества, които осъществяват потенциала си чрез добродетели, вкоренени в Свещената Любов.

3) Обществото не е просто сбор от индивиди, а структура на взаимност между личности и институции на общото благо: семейството, образованието, икономиката.

4) Земята и нейната жизнена мрежа са свещени, изискващи уважение, което трябва да бъде изразено чрез устойчиви практики…“[2]

Гръцките църковни медии обаче пропускат думите на патр. Вартоломей, с които той отъждествява християнския Бог не само с Аллах и Брахман, но дори и с Лъчезарната пустота на атеистичния будизъм[3] (а имплицитно и с боговете на езическите религии)! Не е трудно да се досетим, че този пропуск е напълно умишлен, защото едно такова разбиране е в крещящо противоречие с ортодоксията на Църквата! Нещо повече, става въпрос за точно изпълнение на пророческото проникновение на св. Юстин (Попович), с което той ни описва настъпващата световна религия на Антихриста:

"Религията на Антихриста е опасна с това, че външно никой няма да ви заставя да се отричате от Христа или да сменяте вярата си, няма да се изменят догматите, няма да има уния в предишния ѝ вид, няма да има обединение на религиите в една. Това е твърде грубо и ще отблъсне не само православните, но и представителите на другите вероизповедания. Ще се проповядва нова религия, а от вас ще се изисква само едно – да се съгласите, че всички религии имат единен Бог, че истината е и у другите религии и че всяка религия отива при Него по свой собствен път. Ще ви кажат "останете си православни, само признайте, че повече няма ереси, еретици и отстъпници". Приемането на тази дяволска лъжа и представлява отричането от Светата Троица, от нашия Господ Иисус Христос, от нашата православна вяра и от Православната ни Църква. Приемането на тази дяволска лъжа по същество означава легализация на църквата на Антихриста!“[4]

За да се убедим, че изказването на патриарх Вартоломей не е случайно или инцидентно, в следващите точки ще проследим икуменическите метаморфози на Фенер през XX и XXI век.

Какво се случва в Истанбулската патриаршия през последните сто години?[5]

След края на Първата световна война и последвалата Гръцко-турска война (1919-1922) гърците са изгонени безвъзвратно от Мала Азия, което отрязва "мегали идеята" от историческата география на елините.[6] Остава вариантът за реванш в духовната география на Православието, въпреки че, както сполучливо се изразяват някои, с истанбулския квартал Фенер се изчерпва цялата "вселена" на така наречените „вселенски патриарси". Пълният им титул е: „Негово Божествено Всесветейшество, Архиепископ на Константинопол – Новия Рим и Патриарх Вселенски". Неслучайно са назовани „Всесветейшество" (т.е. над всички православни патриарси), а по-нататък се говори за "Константинопол" и "Новия Рим", като ***по такъв начин недвусмислено е изявена реалността на църковно-имперските им амбиции***. По думите на св. Юстин (Попович) архиереите на Константинополската патриаршия са „най-вече титулярни и фиктивни", „митрополити без народ, епископи, които нямат кого да ръководят (т.е. без епископии), но които, в качеството си на такива, биха искали да държат в ръцете си съдбините на цялата Църква!"[7]

През 1921 г. на Константинополския патриаршески престол се възкачва Мелетий IV Метаксакис. Той израства и се оформя като духовник в лоното на Йерусалимската патриаршия, чийто главен секретар е в продължение на осем години, преди да бъде скандално изгонен оттам. Важна подробност в биографията му е неговата масонска принадлежност.[8] Той е бил племенник на известния гръцки политик и министър-председател Елефтериос Венизелос. Благодарение на неговата подкрепа, след войната Мелетий е избран за Атински архиепископ, а впоследствие и за Константинополски патриарх, въпреки че Еладската архиепископия го низвергва от свещен сан, но авторитетът на Венизелос изиграва важна роля за отмяната на това низвержение.

За краткия период на своето управление (1921-1923) патриарх Мелетий извършва доста промени, полагайки основите за дейността на Константинополската патриаршия през XX век. Неговият акцент пада върху статута и контрола над задграничните епархии на патриаршията и гръцката диаспора по света: учредява Гръцка архиепископия в САЩ, а впоследствие отнема независимия статут на задграничните гръцки енории там (съществуващи от 60-те години на XIX век) и ги слива с Гръцката архиепископия на мними канонически основания. Предприема такъв неуспешен опит и по отношение на руските епархии в САЩ. Учредява в Англия "Тиатирска митрополия", обхващаща Западна и Централна Европа. Истинската цел на дейността му обаче е стремежът да отнеме задграничните епархии на Руската православна църква (РПЦ), възползвайки се от тежкото ѝ положение след установяването на болшевизма в Русия и по възможност да подчини цялата православна диаспора по света под своя жезъл.[9]

През 1924 г. неговият приемник патриарх Григорий VII преговаря с болшевиките в СССР и признава покровителстваните от тях разколници (т. нар. „обновленци") срещу руския патриарх св. Тихон. Обновленците са готови да се откажат от автокефалията на РПЦ и да се подчинят на Фенер в замяна на легитимацията си. Григорий VII е готов да прати в СССР комисия със свои епископи "за умиротворяване", предлагайки на св. патриарх Тихон да се оттегли (май 1924 г.).

Руският патриарх отговаря по канона с цитати от Вселенските събори: незаконна намеса във вътрешния живот на РПЦ, която е "признавала и признава първенството по чест, но не по власт" на Константинополския патриарх (юни 1924 г.).

Настоятелят на Константинополското подворие в Москва архим. Василий (Димопулос) обаче връчва писмо на П. Г. Смидович (председател на Секретариата по въпросите на културите към президиума на ВЦИК) от името "на целия константинополски пролетариат", в което се казва: "Съветска Русия може да откликне на молбата на пролетариата от Близкия Изток… и да окаже на Константинополската патриаршия велика услуга... още повече, че Вселенският патриарх, признат на Изток за глава на целия православен народ, ясно е показал с действията си разположението си към съветската власт, която той признава" (юли, 1924 г.).[10]

Друг достоен последовател на Мелетий Метаксакис се оказва патриарх Атинагор I, който през 1948 г. е избран за Истанбулски патриарх на мястото на Максим V, детрониран по политически съображения (заради симпатиите си към Русия). Атинагор си е създал много контакти в американския политически елит, за което говори и фактът, че пристига в Истанбул от САЩ с личния президентски самолет на президента Хари Труман. Патриарх Атинагор, също виден икуменист (а твърде вероятно и масон[11]), развива активна дейност по време на своето управление (1948-1972 г.), част от която е "размразяването" на отношенията с Римокатолическата църква. През 1964 г. в Йерусалим се извършва взаимно сваляне на анатемите на двете големи църкви, наложени след "Великата схизма" от 1054 г. Трябва да отбележим, че този акт няма никаква съборна санкция, а е самочинно решение на Атинагор, поради което и не се приема за валиден от никоя поместна православна патриаршия.

Атинагор I е наследен от Димитрий I (1972-1991 г.), негов секретар и приближен. Той не притежава интелекта и енергията на своя предшественик, като предпочита да се движи по инерция в същото русло. Заслужава да отбележим единствено институционализирането на отношенията с Римокатолическата църква чрез създаването през 80-те години на Смесена комисия за православно-католически диалог, съвместно с папа Йоан-Павел II. Нейните заседания и до настоящия момент формират облика на този диалог.

В статия от края на 2019 г. Матю Нейми ни запознава подробно с разсекретените документи на ЦРУ, от които става ясно, че от времето на патриарсите Максим V и Атинагор (т.е. непосредствено след края на Втората световна война), САЩ участват активно в делата на Фенер и определят коя предварително избрана от тях фигура ще седне на патриаршеския престол в Истанбул. По такъв начин истанбулските патриарси, получаващи титула „primus inter pares" („пръв сред равни"), от дълго време насам са превърнати в „троянски коне", чрез които тайните служби и елитните олигархични кръгове се намесват в делата на Църквата.[12]

Патриарх Вартоломей и неговите хиперикуменически амбиции

След смъртта на патриарх Димитрий I неговото място е заето от Вартоломей I (1991 г.). Новият патриарх съживява наново дейността на Истанбулската патриаршия,

като по своята енергичност се доближава максимално до Атинагор. Патриарх Вартоломей следва пътя на глобализма и икуменизма. Той смята, че Православието трябва динамично да съдейства за разрешаването на политическите, икономическите и екологичните проблеми на този свят. Активен участник е в православно-католическия, православно-ислямския и православно-юдейския диалог.

През 1994 г., т.е. едва три години след като заема Истанбулската катедра, патриарх Вартоломей по време на междурелигиозната конференция „Религии за мир“ (проведена в Рива дел Гарда, Италия), призовава православните, католиците, протестантите, юдеите, мюсюлманите, както и представителите на езическите религии, не просто към мирно съжителство и разбирателство, а към ***„съюз и съвместни усилия в името на духовните принципи на икуменизма, братството и мира, тъй като всички сме единни в Духа на Единния Бог“!***[13]

Имайки предвид тази отстъпническа позиция на патриарх Вартоломей, Българската православна църква реши да пресече всякакви негови опити да прокара икуменизма в документите на насрочения за 2016 година „Велик и Свят Църковен Събор“ и така да му придаде всеправославна легитимация. Малко преди неговото започване БПЦ научи за регламента, самоволно приет от Истанбулската патриаршия, който забраняваше в хода на работата му редактиране на предварително приетите текстове, което означаваше, че не е възможно вземането на съборно решение по спорните въпроси (виж първите три точки – бел. [14]). Това беше повод нашият Свети Синод да изрази своето остро негодувание и да заяви, че Съборът трябва да бъде отложен или, в противен случай, няма да участва в него.

Впоследствие с подобни предложения излязоха и Светите Синоди на общо четири Поместни църкви (в хронологичен ред): Българската православна църква (решение от 1 юни 2016 г.), Антиохийската патриаршия (решение от 6 юни 2016 г.), Грузинската православна църква (решение от 10 юни 2016 г.), Руската православна църква (решение от 13 юни 2016 г.). Организаторите на Събора обаче не взеха предвид тези възражения и от 16 до 27 юни 2016 г. в Православната академия на остров Крит, Република Гърция, се проведе заплануваният Събор на Православната църква.

В „Становището на Св. Синод относно Събора в Крит (2016)“ могат да се прочетат изключително сериозните вероизповедни несъгласия на БПЦ с икуменическата насоченост на документа „Отношенията на Православната Църква с останалия християнски свят“. Като е отчетено, че в сравнение с предсъборния му вариант този документ все пак е претърпял определени промени (но твърде несъществени и недостатъчни за всеправославното му приемане), в края е направено следното заключение:

Основен извод

„Проведеният Събор на остров Крит не е нито Велик, нито Свят, нито е Всеправославен:

1. Поради неучастието в него на редица Поместни автокефални църкви, така и поради допуснатите организационни и богословски грешки. Въпреки това ние уважаваме и оценяваме усилията на всички организатори и участници за неговото провеждане.

2. Внимателното изследване на документите, приети от Събора на остров Крит, ни води до извода, че някои от тях съдържат несъответствия с православното църковно учение, с догматичното и канонично предание на Църквата, с духа и буквата на Вселенските и Поместните събори.

3. Приетите от Събора на остров Крит документи подлежат на по-нататъшно богословско обсъждане с цел изправяне, редакция, коригиране или заменяне с други (нови документи) в духа и преданието на Църквата“.[15]

Този документ не беше подписан и от 33-ма епископи участвали в Събора, като редица авторитетни православни богослови сред тях излязоха с публични обяснения за своята позиция. Своето неодобрение по редица въпроси изразиха и архиереи от Еладската, Сръбската, Румънската и други патриаршии, поради което още в хода на форума стана безпощадно ясно, че цялото начинание на Фенер е пълен провал!

Патриарх Вартоломей, обаче, не си взе никаква поука и продължи с икуменическите си манифестации по целия свят. Ето какво четем в един консервативен протестантски сайт: „Наскоро „Религии за мир“ отбелязаха десетото си Световно събрание в Линдау, Германия, между 20 и 23 август 2019 г. Деветстотин делегати от повече от сто страни се събраха, за да „подхранят“ мултирелигиозното сътрудничество.

Ръководната „светлина“ за този икуменически фарс беше „Пръстенът на мира“. Дървена скулптура с формата на кръг, чиято височина е 25 фута (7,62 метра), беше издигната от организаторите, за да бъде „постоянен многоверски символ“ на междуверско сътрудничество. Според създателите на този съвременен идол се очаква пръстенът да представлява колелото на Буда, пръстена на пророк Мохамед, пръстена на цар Соломон и „Притчата за пръстена на Лесинг“ – разказ, който приравнява различни вероизповедания в едно. …

Церемонията отбелязва „взаимно завършващото“ и „допълващо се“ естество на всички религии на света. С други думи, това е призив към всички хора от различни верски системи да се оценят, сътрудничат, приемат и хвалят едни други. „Пръстенът на мира“ е паметник на всяко божество, познато на човека – Иисус, Аллах, Шива, Буда, Брахма, Ганеша, Махавира, Вишну, Дурга и хиляда други богове. …

Основното послание за тази международна интеррелигиозна конференция беше: „Трябва да работим заедно или всички ще се провалим“. Това бяха мненията, изразени от водещи верски групи.

„Не може да бъде постигнато нищо, ако работим поотделно“ –Истанбулски патриарх Вартоломей I.

„Наблюдавали сме половин век напредък досега и продължаването на това е единственият начин да работим заедно“ – Кошо Нивано, номиниран за президент на японското будистко движение „Ришо Косей-кай“.

„Бъдещето зависи изцяло от това как ще подходим към своето споделено благополучие“ – римокатолически кардинал Джон Онайекан, архиепископ на Абуджа, Нигерия.

„Трябва да работим заедно или всички ние ще се провалим“ – шейх Абдала Бин Баях, президент на „Форума за насърчаване на мира в мюсюлманските общества““.[16]

По такъв начин става съвършено ясно, че патриарх Вартоломей продължава да следва неотклонно линията на икуменизма. След провала на Събора в Крит, по-нататък той вече без никаква съпротива успява да го прокара в официалните документи на Истанбулската патриаршия.

През 2020 г. за първи път Фенер публикува свой изчерпателен текст относно социалната доктрина на Истанбулската патриаршия, изработен в продължение на три години от специална комисия. Документът „За живота на света: към един социален етос на Православната църква“[17] е одобрен през януари 2020 г. от Синода на Истанбулската патриаршия, а през март вече е представен на широката общественост. Този сборник е плод на съвместната работа на 12 богослови от различни страни (всички принадлежащи обаче към диоцеза на тази патриаршия), като в него са включени въпроси относно социалното неравенство, бедността, расизма, човешките права, биоетиката, технологиите и изменението на климата.

Първият от богословите, участвали в съставянето на документа, е Дейвид Харт, който е конвертирал от англиканство в православие, като е запазил своите либерални възгледи. Дейвид Бентли Харт е философ, културен критик и социален демократ, който се е посветил на изучаването на различни философски и теологични системи, включително будизъм, индуизъм, джайнизъм и другите дхармични религии. По-специално той твърди, че няма разкол между православието и католицизма и че всички хора наследяват вечното спасение независимо от вярата, морала или нещо друго (apokatastasis).

Ето какво споделя Сергей Худиев: „Друг проблемен аспект на документа [„За живота на света“] е отношението му към междурелигиозния диалог. Няма нищо лошо в това да се сътрудничи с вярващите от други религии – и изобщо с всички хора с добра воля – в поддържането на мира или в подпомагането на нуждаещите се. Но в документа не се казва това:

„Църквата може да провъзгласи, че истинският Бог, в Когото цялото човечество живее, движи се и получава своето битие, се почита навсякъде както от християнските, така и от нехристиянските народи. И това само засилва желанието ѝ да направи така, че всички хора и народи да осъзнаят, че лицето на този единствен истински Бог блести ясно в лицето на Иисус Христос. Нещо повече, Църквата, озарена от това сияние, влиза в диалог с другите религии, напълно подготвена да получи наставления от техните

интелектуални, културни и духовни постижения. Възможно е, както Църквата през първите векове да се е възползвала от многобройните философски, религиозни и културни богатства на предхристиянска Европа, Мала Азия и Близкия изток и с времето да ги е християнизирала, така и сега да открие нови начини за изразяване на своята вяра или нови видове разбиране на нейните културни проявления и концептуални форми чрез запознаване, да речем, с великите философски учения и вярвания на Индия, традициите на Китай и по-широко – на Далечния изток, духовния опит на племенните народи по света и т.н. И отново, както настоява Юстин Мъченик, ние приветстваме всичко, което е истинно и угодно на Бога, защото Логосът пребъдва навсякъде и сияе на всяко място“.

Въпреки известната неяснота, обикновено характерна за либералното богословие, тук не може да не се забележат твърдения, които едва ли са подходящи за православните християни. Как нехристиянските народи се покланят на истинския Бог? Как например индийските поклонници на богинята Кали се покланят на Бога и Отца на нашия Господ Иисус Христос? Идентична ли е Кали с Христос? Да приемем подобно нещо би било крайно нелепо. Нещо повече, в контекста на това, че в Индия има християни и се проповядва Евангелието, как можем да кажем за хора, които са отхвърлили проповедта за Бога, прославян и почитан в Троица, че тези хора (нехристияни) все още по някакъв начин Го почитат? Не би ли било грубо пренебрежение към техния избор да им приписваме такова поклонение – след като те са го отхвърлили? Бих имал силно възражение, ако някой започне да твърди, че всъщност се покланям на богинята Кали – чувал съм за тази богиня и нямам никакво намерение да ѝ се покланям. Не трябва ли да зачитаме и свободната воля на нехристияните – и ако те не искат да се покланят на Светата Троица, да признаем това тяхно решение?

Особено странно е желанието „да се открият нови начини за изразяване на вярата ... чрез запознаване с ... вярванията на Индия, ... с духовния опит на племенните народи“.

Не ни ли е казано, че в Христос „телесно обитава цялата пълнота на Божеството, и вие имате пълнота в Него, Който е глава на всяка власт и сила“ (Кол. 2:9–10)? Какво ни липсва в Христос и с какво могат да ни обогатят рисуваните идоли на Индия или шаманските практики на племенните народи?

Не казва ли апостолът, че „езичниците, когато принасят жертви, принасят на демоните, а не на Бога. Но аз не искам вие да бъдете в общение с демони“ (1 Кор. 10:20)? Нима първата заповед на Декалога не гласи: „Да нямаш други богове освен Мене“ (Изх. 20:3)?

Преди да прочете този документ, човек би могъл да се надява, че конфликтът ни с Константинопол е по-скоро административен, отколкото вероизповеден по своя характер. Въпреки че по-нататъшното плъзгане на Константинопол към богословския либерализъм – като се имат предвид политическите кръгове, предимно в Демократическата партия на САЩ, към които е ориентиран Фенер – беше предвидимо, ние все още се надявахме на нещо по-добро. Сега, уви, това плъзгане се е превърнало в официално заявен факт, пред който сме изправени. Това е много тъжно, но е невъзможно да се пренебрегне“.[18]

Както виждаме, формулировката на Фенер относно междурелигиозния диалог е издържана напълно в духа на протестантското либерално богословие. Според англиканския професор Джон Хик „макар в различните религии да се използват различни концепции и имена за Бога, то в онтологичен смисъл всеки вярващ човек по земята се покланя на една и съща свръхестествена Реалия“.[19] Не е трудно да се схване, че по такъв начин ефикасно се полагат основите за създаването на „ЕДИННА СВЕТОВНА РЕЛИГИЯ“.

Нашият извод се подкрепя и от думите на архиепископ Елпидофор (спряган за бъдещ Истанбулски патриарх), който недвусмислено отбеляза, че „всички религии са пътечки към Бога“![20] А на друго място той обяви патриарх Вартоломей за „самото въплъщение на икуменизма“ и за „духовен отец на всички хора, независимо дали те осъзнават това или не“.[21]

Съвсем ясно заявление, че патриарх Вартоломей се възприема от своите адепти като „духовен лидер на Единната световна религия“, защото хората по земята изповядват най-различни вярвания и само ако те се обединят под някакъв претекст (за *„един Бог“* или *„всеобщ свещен мироглед“*) може да се говори, че ще има „един духовен отец на всички хора“!

Патриарх Вартоломей явно очаква, че онези Поместни църкви (Еладската, Александрийската и Кипърската), които признаха неканоничната ПЦУ, ще приемат без проблем и икуменизма на Истанбулската патриаршия. Нещата тук обаче стоят не само антихристиянски, но и откровено АНТИХРИСТКИ, защото това е и позицията на ортодоксалните юдаисти, които са подготвили всичко за строежа на пан-икуменистичния Трети храм, в който трябва да влезе новият „МЕСИЯ“.

Ето какво четем в сайта на Третия храм:

„Откриването на място за молитва към единствения Б-г, което ще бъде отворено в Йерусалим за всички народи, моментално заличава измислиците на религиите. Защо да се разделят онези, които вярват в един Б-г? Религиите представляват най-тежкото бедствие, познато на човека.

Третият храм ще концентрира молитвите на всички хора на едно място.

Концепцията за синагога, джамия или църква е отживелица. Няма значение дали човек се моли в седнало, изправено или коленичило положение. Всеки трябва да бъде свободен да се моли на Б-г, където пожелае, на какъвто език пожелае и в каквато позиция му е удобно.

Споменатият процес на изкупление започва при разрушаването на Втория храм, тъй като евреите започват да се молят за построяването на Третия храм още на следващия ден. Отчаянието и мъченията на изгнаниците са били необходими, за да станат свидетели на Дома на Б-г.

Дойде времето да построим в мир Третия храм в Йерусалим на Храмовия хълм в съответствие с пророчеството на Езекил.

Ако искаме, можем да построим Третия храм днес“.[22]

Заключение

Възможен ли е християнски и междурелигиозен икуменизъм, т.е. обединение на религиите?

От всичко споменато дотук стана ясно, че ортодоксията на Църквата няма как да се съгласува с вероучението на либералните протестантски деноминации. Така наречените „Ориенталски православни църкви“ (Арменска, Коптска, Етиопска и др.) се придържат към монофизитската ерес, а в Католическата църква са допуснати голям брой други ереси, което прави недопустимо сливането на всички християнски конфесии.

Непосредствено преди Своето разпятие, през нощта в Гетсиманската градина, нашият Господ Иисус Христос се моли на Бога с думите: „Отче Мой, ако е възможно, нека Ме отмине тая чаша, обаче не както Аз искам, а както Ти“. (Мат. 26: 39)

Ако беше възможно светът да бъде изкупен и спасен по някакъв друг начин, Бог не би изпратил на кръстни страдания Своя възлюбен Син, още повече, че Той не е сторил никакъв грях! Тоест, един междурелигиозен икуменизъм, който приема всички религии за еднакво спасителни „пътечки към Бога“, би направил Христовата жертва абсолютно безполезна!

Не само първите 300 години от живота на Църквата, но и цялата нейна история е белязана от жестоки гонения и мъченическа смърт на изповедниците на вярата. Апостолите и светите отци никога не са се съгласявали, че християнството може да се обедини с другите религии, така че тези страдания да бъдат избегнати. Святият Дух обаче ни е предупредил, че в края на времената някои (водачи) ще отстъпят от ортодоксията на Църквата. (I Тим. 4: 1)

Както е добре известно от православната есхатология (учението за последните времена), един ден Антихристът ще се представи за еврейския Месия и поради изключителните си качества ще бъде обявен за световен политически лидер. Не след дълго той ще се нарече и Архипастир на обединените в неговото име религии.

Православната църква (а и цялото човечество!) в наши дни е разделена от една тънка червена линия, която минава през ума и сърцето на всеки вярващ, като демаркираща два антагонистични духовни свята. Според мнозина тълкуватели „Голямата Блудница“ от книгата Апокалипсис ще бъде именно онази отстъпническа и еретична „църква“, която ще се появи в последното време и ще се представи в услуга на идещия Антихрист.[23]

„След това дойде един от седемте Ангели, които имаха седемте чаши, и говори с мене, като ми каза: дойди, ще ти покажа осъждането на голямата блудница, която седи над многото води; с нея блудствуваха земните царе, и с виното на блудството й се опиха жителите на земята. И ме отнесе духом в пустиня; и видях една жена да седи на червен звяр, който беше пълен с богохулни имена и имаше седем глави и десет рога. А жената беше облечена в багреница и червено, украсена

със злато, драгоценни камъни и бисери; в ръка си държеше златна чаша, пълна с гнусотии и нечистота от блудството ѝ; и на челото ѝ бе написано името: тайна, Вавилон великий, майка на блудниците и на земните гнусотии. Видях, че жената беше пияна от кръвта на светиите и от кръвта на свидетелите Иисусови …

След това видях да слиза от небето друг Ангел, който имаше голяма власт; и земята светна от неговия блясък. И силно извика той, като казваше с висок глас: падна, падна Вавилон – великата блудница, и стана жилище на бесове и свърталище на всякакъв нечист дух, свърталище на всички нечисти и омразни птици; защото от виното на яростното блудство пиха всички народи, и царете земни блудствуваха с нея, а търговците земни разбогатяха от големия и разкош. И чух друг глас от небето да казва: излезте от нея, люде Мои, за да не участвувате в греховете ѝ, и да се не заразите от язвите ѝ: защото нейните грехове стигнаха до небето, и Бог си спомни неправдите ѝ.“ (Откр. 17: 1-6; 18:1-5)

БЕЛЕЖКИ

---

1. Keynote Address by His All-Holiness Ecumenical Patriarch Bartholomew at the Meeting of the World Council of Religions for Peace (Istanbul, July 29, 2025)
https://ec-patr.org/keynote-address-by-his-all-holiness-ecumenical-patriarch-bartholomew-at-the-meeting-of-the-world-council-of-religions-for-peace-istanbul-july-29-2025/

Тук можете да се запознаете с цялото послание на патриарх Вартоломей, преведено на български език:

Патриарх Вартоломей призова за общ свещен мироглед и световен алианс на съвестта

https://spzh.bg/bg/news/patriarkh-vartolomej-boh-allakh-brakhman-i-lchezarnata-pustota-sa-izrazi-na-sveshchenoto

2. Ecumenical Patriarch: Common love for Humanity and God is the only true peace
https://orthodoxtimes.com/ecumenical-patriarch-common-love-for-humanity-and-god-is-the-only-true-peace/

3. Според основателя на будизма принц Сидхарта (ок. 563-483 г. пр. Хр.), наречен Гаутама Буда (просветеният), не съществува Бог-Творец, а всичко се подчинява на закона дхарма, който действа автономно (т.е. без помощта на съзнателен ръководител). Дхарма е спонтанен и всеобщ закон за причинността, който обуславя цялото многообразие от явления в духовния и материалния свят. По такъв начин всички неща са подложени на универсално изменение, преходност и непостоянство. (Неслучайно Енгелс смята Буда за един от първите диалектически материалисти.)

Едва във възникналата цели 400 години по-късно школа Махаяна, Буда се отъждествява с *първичната реалност*, която е недостъпна за описание, но се проявява

като регулатор на вселената. По такъв начин Буда един вид изпълнява ролята на Бога, към когото слабото сърце може да се обърне за помощ, любов и милосърдие. Освен това, според това учение, Буда се превъплъщава в различни духовни учители, които водят просветлените души към спасение, избавяйки ги от страданията на този свят.

За повече информация по темата препоръчваме статията на Кирил Александров, в която той прави обстоен богословски анализ на речта на патр. Вартоломей:

Патриарх Варфоломей зовет к «священному единству» с Аллахом и Брахманом? https://spzh.eu/ru/zashhita-very/87510-patriarkh-varfolomej-zovet-k-svjashchennomu-edinstvu-s-allakhom-i-brakhmanom

4. Този цитат на св. Юстин (Попович) често се среща в православни сайтове и книги и вероятно е взет от негова уста реч. В действителност, мисълта е перифраза на разсъжденията му за църквата на Антихриста от книгата му „Православната Църква и екуменизмът“ („Pravoslavna Crkva i Ekumenizam“, 1974).

5. В края на VI век под влияние на император Маврикий Константинополският патриарх Йоан поискал да бъде признат за първи епископ в цялата Църква и безчинно си присвоил титлата „Вселенски патриарх“. По този повод св. Григорий (Двоеслов) пише на императора: „Аз казвам без ни най-малко колебание, че който нарича себе си Вселенски епископ или желае тази титла, е по своята гордост предшественик на Антихриста, защото претендира по същия начин да бъде над другите...“

Св. Григорий за титлата "Вселенски епископ" https://www.pravoslavieto.com/life/03.12_sv_Grigorij_Dvoeslov.htm#%D0%B2%D1%81%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D1%81%D0%BA%D0%B8

Титлата „Вселенски патриарх“ е кощунствено да бъде присъждана на човек, защото такъв е само и единствено Христос! Като добавим, че град Константинопол от 1930 г. официално носи името Истанбул, следва че титлата на тези архиереи днес трябва да бъде просто „Истанбулски патриарх“.

6. Мегали Идэа
https://tinyurl.com/rf2y6bw
Вторая греко-турецкая война
https://tinyurl.com/jnpzcdn

7. По повод свикването на „Велик Събор на Православната Църква“
https://bulgarian-orthodox-church.org/rr/lode/avajustin.8sobor.html

8. Гръцката църква е осъдила масонството като несъвместимо с православната вяра през 1933 г., 1968 г., 1972 г. и 1996 г. В мотивите се казва: "Епископатът на Гръцката църква, като изследва масонството, тази международна тайна организация..., стигна единодушно до следните изводи: масонството не е обикновен благотворителен съюз или философска школа, но е мистична система, която имитира древните езически мистерии и култове... Става дума за мистична религия, изцяло различна и чужда на християнската религия."

9. Мелетий II
https://tinyurl.com/wt4lwdr
Ecumenical Patriarch Meletios (Metaxakis) (1871 – 1935)
https://www.imoph.org/Theology_en/E3a4013MeletiosMetaxakis.pdf

10. Вж. Изборът не е между Москва и Фенер, а между канона и беззаконието, между Христа и антихриста
https://tinyurl.com/sn64ja4

11. В началото на 60-те години на XX век в Париж излиза книгата "Синовете на светлината", в която се твърди, че патриарх Атинагор I е член на тайна масонска ложа. Въпреки че новината предизвиква огромен скандал сред вярващите християни, Атинагор никога не опровергава тази информация.

12. Ousting the Ecumenical Patriarch: the removal of Maximos V according to CIA records
https://www.orthodoxhistory.org/2019/12/11/ousting-the-ecumenical-patriarch/
Статията, преведена на български език:
Как митрополит Атинагор става Вселенски патриарх
https://www.pravoslavie.bg/?p=1625837

13. The Interfaith Outlook of Patriarch Bartholomew
https://www.imoph.org/Theology_en/E3a1b002DiathreskeiakeProoktikeOE27.pdf

14. Св. Синод предлага Всеправославният събор да се отложи. Ако това не стане, Българската църква няма да участва в него
https://www.pravoslavie.bg/?p=1605252

15. СТАНОВИЩЕ на Св. Синод относно Събора в Крит (2016) и текста „Отношенията на Православната Църква с останалия християнски свят"
https://bg-patriarshia.bg/news/stanovishte-na-sv-sinod-otnosno-sabora-v-krit-2016-i-teksta

16. Adventists, Muslims, Buddhists, Roman Catholics, Evangelicals and Pagans Gather at the "Ring of Peace" Interfaith Ceremony
https://adventmessenger.org/adventists-muslims-buddhists-roman-catholics-evangelicals-and-pagans-gather-at-the-ring-of-peace-interfaith-ceremony/

17. For the Life of the World: Toward a Social Ethos of the Orthodox Church
https://www.goarch.org/social-ethos?p_p_id=com_liferay_journal_content_web_portlet_JournalContentPortlet_INSTANCE_km0Xa4sy69OV&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_mode=view&_com_liferay_journal_content_web_portlet_JournalContentPortlet_INSTANCE_km0Xa4sy69OV_languageId=en_US

18. Новый документ Фанара: социалистический, гиперэкуменический, и либеральный
https://radonezh.ru/2020/04/12/novyy-dokument-fanara-socialisticheskiy-giperekumenicheskiy-i-liberalnyy

19. Hick, J., „An Interpretation of Religion: Human Responses to the Transcendent." Palgrave, 2004; 2nd ed., 33.

20. Фанар: Все религии – это мириады тропинок, ведущие к одному Богу
https://spzh.eu/ru/news/81329-fanar-vse-religii--eto-miriady-tropinok-vedushhije-k-odnomu-bogu

21. Homily by His Eminence Archbishop Elpidophoros of America...
https://www.goarch.org/-/6-10-2023-homily-archbishop-elpidophoros-great-vespers-feast-of-apostle-bartholomew

22. Let's build the Third Temple Together
https://thirdtemple.org/en/project

23. АПОКАЛИПСИС. 17
https://elohov.ru/apokalipsis-17/